

Jaar	2010	Vergaderdatum	17 en 18 februari 2010
Afdeling	1	Agendapunt	20
Nummer	75		
Publicatiedatum	10 februari 2010		

Onderwerp

Vaststellen van de Verordening tot wijziging van de Verordening op de stadsdelen, intrekken van de Verordening Winkeltijden 1996 en vaststellen van de Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010;.

Aan de gemeenteraad

Op grond van het hiernavolgende stellen wij u voor, het volgende besluit te nemen:

De gemeenteraad van Amsterdam

gezien de voordracht van burgemeester en wethouders van 15 december 2009,

gelet op de Winkeltijdenwet en artikel 149 van de Gemeentewet,

Besluit:

1. vast te stellen de Verordening tot wijziging van de Verordening op de stadsdelen, vastgesteld bij raadsbesluit van 26 januari 1994, nr. 34, en laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 18 november 2009 (Gemeenteblad afd. 3A, nr. 271/768):

Enig artikel

Hoofdstuk IX Openbare Orde en Veiligheid van de Bijlage lijst A wordt als volgt gewijzigd:

3. Vaststelling van een verordening als bedoeld in de Winkeltijdenwet, alsmede het vaststellen van regels ten aanzien van de verdeling van de avondwinkels over de stadsdelen.
2. in te trekken de Verordening Winkeltijden 1996, vastgesteld bij raadsbesluit van 26 juni 1996, nr. 302 (Gemeenteblad 1996, afd. 3, nr. 45);

3. vast te stellen de Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010, welke als volgt luidt:

Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen.

Artikel 1

Begripsbepalingen.

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. avondwinkel: een winkel waar uitsluitend of hoofdzakelijk eet- en drinkwaren plegen te worden verkocht zoals bedoeld in art. 3, vierde lid, van de Winkeltijdenwet;
- b. college: het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam;
- c. feestdagen: Nieuwjaarsdag, Tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag, Eerste en Tweede Kerstdag;
- d. stadsdeel: een stadsdeel als vermeld in artikel 1, tweede lid, van de Verordening op de stadsdelen;
- e. vrijstellingenbesluit: besluit van 21 maart 1996, houdende verlening van enige vrijstellingen van de verboden van de Winkeltijdenwet (Staatsblad 1996, nr. 183);
- f. wet: de Winkeltijdenwet.

Artikel 2

Algemene regels met betrekking tot ontheffingen

1. De houder van een ontheffing kan het college verzoeken deze over te schrijven op naam van de rechtverkrijgende.
2. Het college kan beperkingen en voorschriften verbinden aan ontheffingen.
3. Het college kan weigeren een ontheffing te verlenen, indien naar zijn oordeel moet worden aangenomen, dat de exploitatie van de winkel, respectievelijk de uitoefening van detailhandel zoals bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de wet, gevaar zal opleveren voor de openbare orde of veiligheid dan wel het woon- en leefklimaat ter plaatse op ontoelaatbare wijze nadelig zal beïnvloeden.
4. Het college kan een ontheffing intrekken of wijzigen, indien:
 - a. ter verkrijging daarvan onjuiste dan wel onvolledige gegevens zijn verstrekt;
 - b. op grond van een verandering van omstandigheden of inzichten, opgetreden na het verlenen van de ontheffing, moet worden aangenomen dat intrekking of wijziging wordt gevorderd door het belang of de belangen ter bescherming waarvan de ontheffing is vereist;
 - c. de exploitatie van de winkel respectievelijk de uitoefening van detailhandel zoals bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de wet gevaar oplevert voor de openbare orde of veiligheid dan wel het woon- en leefklimaat ter plaatse op ontoelaatbare wijze nadelig beïnvloedt;
 - d. de aan de ontheffing verbonden voorschriften en beperkingen niet zijn of worden nagekomen;

-
- e. van de ontheffing gedurende een periode van drie achtereenvolgende maanden geen gebruik is gemaakt;
 - f. de houder of zijn rechtverkrijgende dit verzoekt.

Hoofdstuk 2. Vrijstellingen en ontheffingen

Artikel 3

Vrijstelling zon- en feestdagen ten behoeve van het toerisme.

1. Van de verboden vervat in artikel 2, eerste lid, onder a en b, en tweede lid van de wet wordt vrijstelling verleend op zon- en feestdagen tussen 6 en 22 uur.
2. Het college kan op aanvraag ontheffing verlenen van de in het eerste lid bedoelde verboden op zon- en feestdagen voor de periode van 0 tot 6 uur en die van 22 tot 0 uur ten behoeve van bijzondere gelegenheden van tijdelijke aard.

Artikel 4

Ontheffing op werkdagen

1. Het college kan op aanvraag ontheffing verlenen van het in artikel 2 eerste lid, onder c, van de wet vermelde verbod. De ontheffing kan worden verleend ten behoeve van vormen van detailhandel die in het vrijstellingenbesluit worden vrijgesteld voor de zon- en feestdagen.
2. Het college kan op aanvraag ontheffing verlenen van het in het eerste lid bedoelde verbod ten behoeve van andere vormen van detailhandel dan die welke in dat lid worden bedoeld ten behoeve van bijzondere gelegenheden van tijdelijke aard.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde ontheffingen kunnen worden verleend voor de periode van 0 tot 6 uur en die van 22 tot 0 uur.

Artikel 5

Ontheffing ten behoeve van avondwinkels

1. Het college kan op aanvraag ontheffing verlenen van de in artikel 2, eerste lid, van de wet vervatte verboden ten behoeve van avondwinkels.
2. Het college kan ten hoogste één ontheffing per 15 000 inwoners verlenen met inachtneming van de in het vierde lid bedoelde regels.
3. De in het eerste lid bedoelde ontheffing kan worden verleend voor de periode van 0 tot 6 uur en die van 22 tot 0 uur op werkdagen en de periode van 22 tot 0 uur op zon- en feestdagen.
4. Het college stelt regels vast ten aanzien van de verdeling van de avondwinkels over de stadsdelen.

Hoofdstuk 3. Slotbepalingen.

Artikel 6 Overgangsbepalingen

Een ontheffing die is verleend op basis van de Verordening Winkeltijden 1996 wordt geacht te zijn verleend met toepassing van deze verordening.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking een week na de publicatie in afdeling 3A van het Gemeenteblad.

Artikel 8 Intrekking

De Verordening Winkeltijden 1996, vastgesteld bij raadsbesluit van 26 juni 1996, nr. 302 (Gemeenteblad 1996, afd. 3, nr. 45), wordt ingetrokken.

Artikel 9 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010.

Toelichting op de Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010

Hoofdstuk 1. ALGEMEEN

De Verordening Winkeltijden 1996 regelde de vrijstellingen en ontheffingen met betrekking tot de Winkeltijdenwet 1996. Het verlenen van vrijstelling voor de openstelling van winkels op zon- en feestdagen in verband met het toerisme was daarin aan de stadsdeelraden opgedragen. Het toeristisch regime voor het centrum (waarvoor in 1996 nog geen stadsdeelraad was ingesteld) is in deze verordening zelf geregeld. In verband met de wens de instelling van het toeristisch regime tot een bevoegdheid van de centrale stad te maken is het noodzakelijk de verordening van 1996 te vervangen. In deze nieuwe regeling, de Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010, wordt het toeristisch regime in de gehele stad van toepassing verklaard. De verordening regelt daarnaast de ontheffingen voor winkels op werkdagen en die voor avondwinkels. Een aantal specifieke bepalingen in verband met het toerisme in de binnenstad kan door de invoering van het toeristisch regime in de hele stad komen te vervallen.

Bevoegdhedenverdeling centrale stad en stadsdelen.

Tezamen met de vaststelling van deze verordening is de A-lijst behorende bij de Verordening op de stadsdelen aangepast. De vaststelling van deze Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010 alsmede de toepassing van artikel 5, vierde lid, van deze verordening (waarin wordt bepaald dat het college regels vaststelt voor de verdeling van de avondwinkels over de stadsdelen) zijn daarin als bevoegdheden van de centrale stad aangemerkt. Het gevolg daarvan is, dat de afzonderlijke

winkeltijdenverordeningen van de stadsdelen dienen te worden ingetrokken. De toepassing van de verordening d.w.z. het verlenen van ontheffingen is een bevoegdheid van de dagelijks besturen van de stadsdelen. Waar in de verordening wordt gesproken over 'het college' gaat het om een bevoegdheid van de dagelijks besturen van de stadsdelen. Daarop is slechts een uitzondering namelijk dat Burgemeester en Wethouders (van de centrale stad) regels vaststellen voor de verdeling van de avondwinkels over de stad. Deze betreffen de toepassing van de norm van 1 avondwinkel per 15.000 inwoners van een stadsdeel alsmede de verdeling van het 'restant' dat na toepassing van deze norm resteert.

Hoofdstuk 2. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1 Begripsbepalingen

Hier zijn de definities opgenomen zoals die in deze verordening worden gehanteerd.

Artikel 2. Algemene regels met betrekking tot ontheffingen en vrijstellingen

In dit artikel zijn voorschriften gegeven met betrekking tot het overdragen van ontheffingen. Deze bepaling biedt de mogelijkheid nader inzicht te krijgen in de handel en wandel van een (beoogde) opvolger bijvoorbeeld bij overdracht van een ontheffing voor een avondwinkel. Ook regelt dit artikel het verbinden door het college van beperkingen en voorschriften aan ontheffingen en vrijstellingen. Ook geeft dit artikel aan onder welke voorwaarden het college een verzoek tot een ontheffing kan weigeren en regelt het in welke gevallen het college een ontheffing kan intrekken of wijzigen.

Artikel 3. Vrijstelling ten behoeve van het toerisme

Artikel 2, eerste lid 1, onder a en b, van de Winkeltijdenwet bepaalt dat het verboden is een winkel voor het publiek geopend te hebben op zon- en feestdagen. Het tweede lid van dit artikel behelst eenzelfde verbod voor de verkoop en het aanbieden van goederen buiten winkels zoals op markten en tijdens beurzen, veilingen e.d. Artikel 3, derde lid onder a van de wet biedt de mogelijkheid ten behoeve van het op de gemeente of een deel daarvan gericht toerisme vrijstelling van deze bepalingen te verlenen. Amsterdam heeft door zijn stedenschoon en recreatieve attracties een sterke toeristische aantrekkingskracht. Daarom wordt dit zogenaamde toeristische regime van toepassing verklaard op het gehele grondgebied van de gemeente. Dit geldt dus zowel voor winkels, de markten die op grond van de Verordening op de straathandel op zondag gehouden mogen worden alsmede voor beurzen, veilingen e.d. De vroegere bevoegdheid van de stadsdelen ter zake is hiermee komen te vervallen. De vrijstelling geldt van 6 tot 22 uur, dezelfde periode als waarin de winkels op werkdagen geopend mogen zijn. Het college kan voor de opening voor de periode voor 6 uur en na 22 uur ontheffing verlenen ten behoeve van bijzondere gelegenheden van tijdelijke aard. Deze bevoegdheid is gedelegeerd aan de dagelijks besturen van de stadsdelen. De vrijstelling geldt in verband met de bepalingen in de Winkeltijdenwet niet na 19 uur op Goede Vrijdag, 4 mei en 24 december.

Artikel 4. Ontheffing op werkdagen

Artikel 2, eerste lid, onder c, van de Winkeltijdenwet bepaalt dat het verboden is een winkel voor het publiek geopend te hebben op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur. Artikel 7, tweede lid, van de wet biedt de gemeenteraad de mogelijkheid het college de bevoegdheid te verlenen ontheffing te verlenen van dit verbod. De in dit artikel

geregelde bevoegdheid is gedelegeerd aan de dagelijks besturen van de stadsdelen. De mogelijkheid ontheffing te verlenen is evenals in de verordening van 1996 beperkt tot die vormen van detailhandel die op grond van het vrijstellingenbesluit behorende bij de Winkeltijdenwet worden vrijgesteld van de verplichte sluiting op zon- en feestdagen. Ten behoeve van bijzondere gelegenheden van tijdelijke aard kan ook voor andere vormen van detailhandel ontheffing worden verleend.

Artikel 5. Ontheffingen ten behoeve van avondwinkels

Artikel 3, vierde lid, van de Winkeltijdenwet biedt de mogelijkheid aan de gemeenteraad bij verordening aan het college de bevoegdheid te verlenen ontheffing te verlenen voor de openstelling op zon- en feestdagen van avondwinkels. Avondwinkels dienen volgens de wet op zon- en feestdagen tussen 0 en 16 uur gesloten te zijn. Er mogen uitsluitend of hoofdzakelijk eet- en drinkwaren worden verkocht met uitzondering van sterke drank. Artikel 7, tweede lid, van de wet biedt de gemeenteraad (zoals reeds vermeld in de toelichting bij artikel 4 van deze verordening) de mogelijkheid het college de bevoegdheid te verlenen ontheffing te verlenen van het verbod om op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur open te zijn. Dit artikel regelt beide ontheffingsbevoegdheden (voor zon- en feestdagen alsmede voor werkdagen) voor avondwinkels. Het gaat hier om bevoegdheden die zijn gedelegeerd aan de dagelijks besturen van de stadsdelen.

De Winkeltijdenwet schrijft voor dat ten hoogste één ontheffing per 15.000 inwoners kan worden verleend. Om tot een evenwichtige verdeling te komen van het aantal avondwinkels over de stadsdelen kan het college daarvoor regels opstellen. Het uitgangspunt van deze regels is een doelmatige verdeling van avondwinkels over de stad alsmede de toepassing van de norm van 1 avondwinkel per 15.000 inwoners per stadsdeel. Door de afronding naar beneden resteert dan nog een aantal mogelijkheden om een ontheffing te verstrekken. Dit restant wordt door Burgemeester en Wethouders over de stadsdelen verdeeld. Amsterdam telde in oktober 2009 767.333 inwoners en heeft op basis van de genoemde norm recht op 51 avondwinkels.

Artikel 6. Overgangsbepalingen

In dit artikel wordt de geldigheid van de ontheffingen die zijn verleend onder de Verordening Winkeltijden 1996 geregeld.

Artikel 7. Inwerkingtreding

Dit artikel regelt wanneer deze verordening in werking treedt.

Artikel 8. Citeertitel

Hier is aangegeven onder welke naam deze verordening kan worden aangehaald.

Burgemeester en wethouders van Amsterdam

H. de Jong, secretaris

M.J. Cohen, burgemeester

Toelichting (bestuurlijke context)

1. Aanleiding

Op 11 februari 2009 diende de PvdA-fractie een initiatiefvoorstel in om alle winkeliers de vrijheid te geven hun winkel op zondag open te stellen. De belangrijkste redenen van de fractie om met dit voorstel te komen waren:

a. gebrek aan transparantie en helderheid bij zowel de klant, winkelier als bij de deelraden; er dreigt een palet aan winkeltijden te komen met weinig samenhang en visie;

b. het systeem van vrijstellingen en ontheffingen dat onderdeel uitmaakt van de Winkeltijdenwet 1996 heeft in de ogen van veel winkeliers en deelraden geleid tot willekeur en het verstoren van het *level playing field*.

c. de openstellingmogelijkheden op zondag en specifiek het wettelijk maximum van 12 koopzondagen blijken in de praktijk in toenemende mate niet toereikend.

Dit voorstel is voor ons aanleiding geweest ons nader te beraden over de winkelopening op zon- en feestdagen. Begin september hebben wij het voornemen uitgesproken om het toeristisch regime in geheel Amsterdam in te stellen. Wij hebben de raadsleden hierover per brief op 1 september jl. geïnformeerd. De voornaamste motivatie om tot dit voornemen te komen is de toeristische aantrekkingskracht van Amsterdam. Wij hebben ons voornemen voorgelegd aan de Dagelijks Besturen van de stadsdelen, de Kamer van Koophandel van Amsterdam, Amsterdam Toerisme & Congres Bureau (ATCB), MKB-Amsterdam. Daarnaast hebben wij de inwoners en ondernemers van de gemeente de mogelijkheid geboden in te spreken (zie paragraaf 6). De reacties zijn overwegend positief.

De reacties geven ons geen aanleiding om van ons voornemen af te zien. In deze lijn hebben wij besloten om de Verordening Winkeltijden 2010 ter vaststelling aan u voor te leggen, waarmee het toeristisch regime in geheel Amsterdam wordt ingesteld. Wij zijn van mening dat de toeristische aantrekkingskracht van Amsterdam en de daarmee gepaarde grote bezoekersaantallen voldoende zijn om in heel Amsterdam gebruik te kunnen maken van de toerismebepaling van de Winkeltijdenwet. Daarnaast verwachten wij positieve effecten op het gebied van toerisme en wordt voor alle winkeliers in Amsterdam een gelijk speelveld gecreëerd. Hieronder wordt ingegaan op diverse aspecten en effecten van het instellen van het toeristisch regime in geheel Amsterdam.

2. Bestaande situatie met betrekking tot het toeristisch regime

De Winkeltijdenwet dateert uit 1996. Deze verving de Winkelsluitingswet. De Winkeltijdenwet biedt winkeliers meer mogelijkheden om in de avonduren en op zon- en feestdagen hun winkels open te stellen voor hun klanten. De hoofdregel van de Winkeltijdenwet is dat winkels op zon- en feestdagen gesloten zijn. De wet biedt gemeenten enkele mogelijkheden om hierop een uitzondering te maken. Een (algemene) uitzondering die voor alle gemeenten geldt, is dat zij maximaal twaalf koopzondagen per jaar kunnen aanwijzen. Een andere uitzondering is de toerismebepaling. Deze houdt in dat meer dan twaalf koopzondagen in een gemeente zijn toegestaan als die gemeente toeristen aantrekt om redenen 'buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling of ontheffing mogelijk worden gemaakt'. De overige uitzonderingen, zoals die voor grensgemeenten en voor plotseling opkomende bijzondere omstandigheden zijn in dit verband niet relevant. Tot nog toe hebben 15 gemeenten het toeristisch regime ingevoerd waardoor de winkelopening op alle zon- en feestdagen is toegestaan.

In Amsterdam is de bevoegdheid om het toeristisch regime in te voeren door de plaatsing op de A-lijst behorende bij de Verordening op de Stadsdelen een bevoegdheid van de centrale stad. De gemeenteraad heeft daarvan gebruik gemaakt door de Verordening Winkeltijden 1996 vast te stellen, waarin de bevoegdheid tot instelling van het toeristisch regime echter weer is gedelegeerd aan de stadsdeelraden.

In de Verordening Winkeltijden 1996, die nog dateert van voor de instelling van het stadsdeel Centrum, is het toeristisch regime in de binnenstad geregeld. Dit geldt naast een aantal specifieke gevallen voor 'de toeristische winkelgebieden' in het centrum. Ook de stadsdelen Oud-Zuid, Oud-West en Zuidoost hebben het toeristisch regime ingesteld door delen van hun gebied als zodanig aan te wijzen. Het gaat daarbij respectievelijk om het Museumkwartier (P.C. Hoofstraat/Van Baerlestraat), de Vondelparkbuurt (Overtoom, Stadhouderskade en Eerste Constantijn Huygensstraat) alsmede om het gebied Arena Boulevard, Amsterdamse Poort en Amstel III. De aanwijzing in Oud-West geldt als proef voor één jaar. Buiten de aangewezen gebieden geldt het toeristisch regime niet. De praktijk is echter dat ook daar sommige winkels op zondag geopend zijn. De openstelling van een supermarkt in Amsterdam-Noord vormde de aanleiding van een aantal juridische gedingen tegen het stadsdeel Amsterdam-Noord. Dit stadsdeel had in juni 2009 voor zijn grondgebied het toeristisch regime ingesteld. Dit besluit is echter door de rechter in kort geding buiten werking gesteld. De rechter was namelijk van mening dat er in het stadsdeel gebieden met een substantiële omvang zijn waar geen sprake is van een toeristische aantrekkingskracht. Het stadsdeel kon naar de mening van de rechter onvoldoende aantonen waarom desondanks voor het gehele grondgebied van Amsterdam-Noord het toeristisch regime was ingesteld.

Wij zijn van oordeel dat het gehele grondgebied van de gemeente als toeristisch gebied is aan te merken (zie hierna). In lijn hiermee stellen wij u voor de gehele stad in het kader van de Winkeltijdenwet tot toeristisch gebied te verklaren waar de winkels op zon- en feestdagen geopend mogen zijn. De redenen hiervoor zullen wij hierna nader uiteen zetten. Het toeristisch regime wordt daardoor in de gehele stad eenduidig toegepast, dit voorkomt verwarring. De toepassing van het toeristisch regime moet hiervoor ook feitelijk tot een centrale bevoegdheid worden door de delegatie aan de stadsdelen, die zoals vermeld in de Verordening Winkeltijden 1996 is opgenomen, te schrappen. Wij stellen u daarom voor zowel de A-lijst aan te passen als een nieuwe Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010 vast te stellen.

3. Juridische aspecten

De Winkeltijdenwet verbindt aan het instellen van het toeristisch regime de voorwaarde dat er in de gemeente sprake is 'van een op de betrokken gemeente of een deel daarvan gericht toerisme'. De aantrekkingskracht voor dat toerisme moet geheel of nagenoeg geheel zijn gelegen buiten de verkoopactiviteiten die door de vrijstelling mogelijk worden gemaakt. Er moet dus sprake zijn van een autonome toeristische aantrekkingskracht.

Amsterdam voldoet door zijn stedenschoon en recreatieve attracties als weinig andere steden in ons land aan dit criterium. Jaarlijks wordt de stad meer dan 13 miljoen keer bezocht door dagtoeristen en overnachten er bijna 9 miljoen toeristen in een van de hotels. Het toerisme in Amsterdam genereert 46.500 voltijdbanen en draagt ongeveer 5 miljard euro per jaar bij aan het Bruto Amsterdams Product. Het toerisme richt zich vooral op het centrum en het Museumkwartier. Maar ook daarbuiten bevinden zich verspreid over de stad vele belangrijk toeristische attracties

zoals de Nieuwendammerdijk (opgenomen in verschillende wandel- en fietsroutes), het Ajax-museum (90.000 bezoekers per jaar), het Tropenmuseum (200.000 bezoekers per jaar), de architectuur van de Amsterdamse School (zoals museum 't Schip), het Plan Berlage, het Kalfje en de Molen van Sloten (17.000 bezoekers per jaar). Daarnaast hebben toeristen de mogelijkheid om in diverse delen van de stad te overnachten. De stad Amsterdam vormt daarmee een toeristisch gebied met een grote aantrekkingskracht. Amsterdam voldoet daarmee aan de wettelijke criteria om het toeristisch regime in de gehele stad in te stellen.

Deze conclusie is in lijn met hetgeen de minister van Economische Zaken in haar brief d.d. 22 september 2009 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer stelt. Zij legt daarin uit, dat indien de gemeenteraad van Amsterdam kan aantonen dat er sprake is van autonoom toerisme in de gemeente, hij op grond van de Winkeltijdenwet bevoegd is zondagsopening toe te staan in de gehele gemeente. Deze bevoegdheid is, aldus de minister, niet beperkt tot het 'toeristisch gebied'.

4. Overige aspecten

Het instellen van een toeristisch regime is, als aan de voorwaarde die de wet stelt is voldaan, geen verplichting, maar een bevoegdheid. Daarom dienen wij ook andere belangen die een rol spelen, in de afweging om de zondagopenstelling mogelijk te maken te betrekken. Hieronder laten wij die belangen de revue passeren.

Effecten op het toerisme

Op grond van de ervaringen met de zondagsopenstelling van de winkels in het centrum verwachten wij, dat de invoering van het toeristisch regime in de hele stad een positief effect zal hebben op het toerisme. Dat geldt zowel de Nederlandse als de internationale toeristen. Het Amsterdam Toerisme & Congres Bureau (ATCB) heeft ons dan ook in zijn brief van 16 oktober 2009 laten weten zeer content te zijn met de openstelling. Amsterdam kent al vele jaren een hogere bezoekersstroom in de weekeinden dan in de week. Veel luchtvaartmaatschappijen eisen een verblijf van zaterdag op zondag wil men een voordeeltarief kunnen benutten. De wekelijkse vrije dagen in Europa zijn zaterdag en zondag. De meeste bezoekersdruk van de buitenlandse toeristen ligt daarom op het weekeinde. Door de winkelopstelling op zondag wordt Amsterdam nog aantrekkelijker voor toeristen en kan het daaruit bovendien het hoogste rendement halen. Het ATCB wijst erop, dat het in 1996 ingestelde toeristisch regime al heeft geleid tot een duidelijke stijging van de bezoekersomzet in het centrum. Door de uitbreiding van dit regime over de gehele stad, is de ongelijkheid opgeheven en kunnen ook de winkeliers uit de andere stadsdelen van de bezoekersstroom meeprofiteren. Dit sluit nauw aan bij het beleid zoals dit in de nota 'Ontdek Amsterdam! Spreiding toerisme over de stad' uit 2008 is uiteengezet.

Economische effecten

In de nota 'Ontdek Amsterdam! Spreiding toerisme over de stad' wordt geconstateerd dat het toerisme in Amsterdam 46.500 arbeidsplaatsen oplevert, ruim 11% van de totale werkgelegenheid in de stad. Het is daarom belangrijk om het toeristisch product te versterken en te verbreden om meer toeristen naar de stad te trekken. De openstelling van de winkels op zon- en feestdagen in heel Amsterdam levert daaraan een bijdrage door ook die delen van de stad waar het toerisme zich minder concentreert dan in het centrum aantrekkelijker te maken. De economische effecten van het toerisme worden daarom meer over de stad verspreid. De zondagopenstelling zal behalve aan het versterken van de Amsterdamse positie als

toeristische bestemming tevens een bijdrage leveren aan het stimuleren van de wijkeconomie. In de nota 'Ontdek Amsterdam! Spreiding toerisme over de stad' worden de voordelen van het toerisme voor de wijkeconomie opgesomd. Het toerisme levert inkomsten op voor de ondernemers die in de stadsdelen zijn gevestigd. Bezoekers besteden geld in het gebied waar zij verblijven (hotels, e.d.) en zorgen daarmee voor inkomsten voor ondernemers. Dat geldt voor ondernemers in de toeristische sector alsmede voor aanverwante sectoren zoals de detailhandel en horeca. De gemiddelde verblijfsbezoeker besteedt per dag € 124,-- in de stad. Onderzoek van ATCB heeft aangetoond dat dag- en verblijfsbezoekers goed zijn voor € 2,2 miljard omzet in de winkelsector. Het toerisme creëert bovendien werkgelegenheid. Het gaat daarbij zowel om werkgelegenheid in de toeristische sector zelf als om indirecte werkgelegenheid die door het toerisme in andere sectoren zoals de detailhandel ontstaat. Uit het onderzoek van ATCB blijkt dat het daarbij in de winkelsector om 20.200 arbeidsplaatsen (fte) gaat. Dit is voor een belangrijk deel laaggeschoolde arbeid. Verruiming van de zondagsopenstelling zal naar verwachting een positief effect hebben op de werkgelegenheid in de winkelsector. Het onderzoek 'Effecten zondagsluiting winkels' (O+S, 2009) laat zien dat beperking van de zondagsopenstelling zal leiden tot het verlies van werkgelegenheid (vooral in het centrum van Amsterdam). Ook het onderzoek van het Centraal Planbureau (CPB) ('Economische gevolgen beoogde aanpassing winkeltijdenwet', 2009), uitgevoerd op verzoek van het ministerie van Economische Zaken, laat zien dat beperking van het aantal koopzondagen een negatief effect heeft op de werkgelegenheid in de detailhandel. Verruiming van de zondagsopenstelling zal naar verwachting een positief effect hebben op de werkgelegenheid. Hieronder wordt verder ingegaan op het CPB onderzoek.

Een discussiepunt van de wekelijkse zondagsopenstelling is het effect ervan op de kleine ondernemer. Een aantal malen is geprobeerd om de economische effecten van het toeristische regime te onderzoeken (waaronder door het ministerie EZ, Evaluatie Winkeltijdenwet 2006). De belangrijkste uitkomst van deze onderzoeken is dat het zeer moeilijk – zo niet onmogelijk – is, om de effecten van de wekelijkse zondagsopenstelling te isoleren van andere maatschappelijke ontwikkelingen (bv. verandering consumentengedrag, toename mobiliteit, schaalvergroting in de detailhandel, toename toerisme, etc.). Ervaringen in onder andere het stadsdeel Centrum leren dat er geen dwang ligt bij kleine detaillisten om mee te doen met de wekelijkse zondagsopenstelling. Veel, voornamelijk kleine winkeliers, maken geen gebruik van de wekelijkse zondagsopenstelling. Wij zien daarom geen reden om aan te nemen dat de zondagsopenstelling in het Centrum heeft geleid tot een (aantoonbare) verslechterde positie van het MKB.

Ten slotte laten wij niet onvermeld, dat het invoeren van het toeristisch regime voor de gehele stad zorgt voor een gelijk speelveld voor alle ondernemers op het gebied van winkelopenstelling en oneerlijke concurrentie tussen ondernemers in verschillende delen van de stad wegneemt.

Overige effecten

Naast de economische impuls aan de wijken zal de invoering van het toeristisch regime ook een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van de wijken. Wij verwachten wat betreft de openbare orde geen nadelige gevolgen van de verruiming van de openingstijden van de winkels. De ervaringen met de huidige openstelling in de gebieden waar het toeristisch regime reeds geldt geeft daar geen aanleiding voor. De openstelling zal naar verwachting wel leiden tot een toename van de drukte in de betrokken winkelstraten op zon- en feestdagen. Echter, de opening van de winkels

zal niet of nauwelijks van invloed zijn op de zondagsrust in de woongebieden. Verder verwachten wij niet dat het verruimen van de winkelopenstelling met de zondagsopening zal leiden tot een zware uitbreiding van de toezicht- en handhavingstaak in dezen.

5. Beoogde aanpassing Winkeltijdenwet

In het regeerakkoord is afgesproken de toerismebepaling in de Winkeltijdenwet aan te scherpen om zo 'het oneigenlijk gebruik van deze bepaling' tegen te gaan. Het daartoe strekkende wetsvoorstel is op 24 november 2009 aangenomen in de Tweede Kamer. De aangepaste Winkeltijdenwet zal na vaststelling in de Eerste Kamer per 1 juli 2010 of per 1 januari 2011 in werking treden. In dit voorstel blijft de hoofdregel bestaan dat winkels maximaal op twaalf zondagen geopend mogen zijn. De wekelijkse zondagsopenstelling onder de vlag van het toeristisch regime blijft mogelijk. Het kabinet wil echter wel de regels voor gemeenten aanscherpen om (zoals het stelt) 'oneigenlijk gebruik van de toerismebepaling tegen te gaan'. Ten eerste kan een gemeente, zoals het wetsvoorstel luidt, alleen een succesvol beroep op de toerismebepaling blijven doen als er sprake is van op de gemeente gericht toerisme met een substantiële omvang met een ander doel dan om er recreatief te winkelen. Ten tweede moeten gemeenten naast economische argumenten ook immateriële belangen, zoals de zondagsrust en leefbaarheid, uitdrukkelijk in de besluitvorming meewegen. Alle gemeenten die momenteel gebruik maken van de toerismebepaling zullen als gevolg van de wetswijziging opnieuw het toeristisch gebied van de gemeente door de gemeenteraad moeten laten vaststellen, op basis van de criteria van de aangescherpte Winkeltijdenwet. Volgens de minister van Economische Zaken zal ook in de nieuwe wet de mogelijkheid bestaan voor een gemeente als Amsterdam dat op grond van de Winkeltijdenwet de gemeenteraad de wekelijkse zondagsopening van winkels toestaat in de gehele gemeente, mits aan de voorwaarden van de nieuwe wet worden voldaan.

Door de aanscherping van de Winkeltijdenwet zal het aantal koopzondagen op grond van het toeristisch regime naar verwachting afnemen. Dit terwijl uit de evaluatie van de Winkeltijdenwet 2006 (ministerie EZ) naar voren is gekomen dat het wettelijk maximum van 12 koopzondagen vooral in stedelijke gebieden ontoereikend is. Ook kwam naar voren dat meer dan de helft van alle gemeenten pleit voor afschaffing van het wettelijk maximum van het aantal koopzondagen.

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft op verzoek van het ministerie van Economische Zaken onderzocht wat de economische gevolgen van deze voorstellen zullen zijn. Het CPB komt in zijn rapport van september 2009 tot de conclusie, dat het aantal koopzondagen naar verwachting weinig zal dalen. De gevolgen voor de werkgelegenheid en de omzet zijn op langere termijn voor de gehele economie beperkt. Dit geldt, op korte termijn, niet voor iedereen, want er zijn eenmalige kosten om winkelpersoneel, dat door de geringe daling van het aantal koopzondagen op straat komt te staan, aan en andere baan te helpen. Ook kunnen verschillen in effecten van de wetswijziging optreden tussen winkels onderling, of tussen gemeenten. Sommige consumenten gaan er in welvaart op achteruit, terwijl anderen er op vooruit gaan, aldus het CPB. Het planbureau gaat daarbij uit van een analyse van de gemeenten en deelgemeenten waar het aantal koopzondagen als gevolg van de aanscherping van de toerismebepaling minder zal worden. Daartoe behoren wat betreft Amsterdam 'Zuidoost IKEA, Zuidoost Woonboulevard Arena en Amsterdam-Noord'. Daarbij is uitgegaan van de attracties en hoteldichtheid zoals deze in de Lonely Planet zijn aangegeven. Het CPB geeft in de aanvullende toelichting aan dat de Lonely Planet-gids niet bepalend is voor het al dan niet een beroep kunnen doen

op de toerismebepaling. Verder is van belang, dat het CPB daarbij uitgaat van de toepassing van het toeristisch regime in de verschillende deelgebieden afzonderlijk. Wij stellen u in tegenstelling daarmee voor het toeristische regime voor de gehele stad van toepassing te verklaren.

In een brief van 22 oktober 2009 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de G-3 (gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) de Tweede Kamer laten weten de aanscherping van de Winkeltijdenwet overbodig en disproportioneel te vinden. De ondertekenaars vinden de koppeling tussen toerisme en winkelenstelling achterhaald en niet meer van deze tijd. Zij pleiten er voor die koppeling uit de wet te halen. De beslissing over koopzondagen dient op lokaal niveau te blijven zonder beperkende maatregelen van de centrale regelgever.

6. Advies- en inspraakprocedure

Wij hebben onze voornemens met betrekking tot de invoering van het toeristisch regime in de gehele stad om advies voorgelegd aan de stadsdelen, de regiogemeenten, het Amsterdam Toerisme & Congres Bureau (ATCB), de Kamer van Koophandel van Amsterdam en MKB-Amsterdam en de inwoners/ondernemers van de gemeente mogelijkheid geboden in te spreken. Hun adviezen luiden aldus.

De stadsdelen Amsterdam-Noord, Zuideramstel, De Baarsjes, Westerpark, Geuzenveld-Slotermeer, Slotervaart en Oost-Watergraafsmeer kunnen zich vinden in het voornemen de bevoegdheid om een toeristisch regime in te stellen tot een centraal stedelijke bevoegdheid te maken. De stadsdelen Amsterdam-Noord, Zuideramstel, de Baarsjes, Slotervaart en Geuzenveld-Slotermeer kunnen zich eveneens vinden in het voornemen om in geheel Amsterdam het toeristisch regime in te stellen. Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer bevestigt dat de huidige bevoegdhedenverdeling tot onduidelijkheid heeft geleid onder burgers en ondernemers en vindt het net als wij evident dat Amsterdam als stad in zijn geheel een sterke en autonome toeristische aantrekkingskracht heeft. Stadsdeel De Baarsjes geeft aan dat, hoewel hun winkelgebieden er nog niet aan toe zijn, het instellen van het toeristisch regime een positieve invloed zal hebben op het ondernemersklimaat in De Baarsjes. Hoewel het stadsdeel Oost-Watergraafsmeer geen tegenstander is van het instellen van het toeristisch regime in geheel Amsterdam maakt het zich wel zorgen over de gevolgen daarvan. Deze betreffen de veranderingen op het gebied van woongenot, zondagsrust, leefbaarheid en parkeermogelijkheden en -tarieven in de winkelgebieden in het stadsdeel. Het stadsdeel Oost-Watergraafsmeer zou daarom graag zien, dat de centrale stad voordat hij overgaat dat het instellen van een toeristisch regime in gebieden waar dat thans nog niet het geval is degelijke voorlichting en inspraakmogelijkheden voor alle belanghebbenden organiseert. Op basis daarvan en gegevens inzake de te verwachten maatschappelijke en economische effecten e.d. dient besluitvorming plaats te vinden. Stadsdeel Amsterdam-Noord wijst op de ervaringen die het stadsdeel heeft met 'het dossier winkeltijden' en is te allen tijde bereid medewerking te verlenen in het proces om tot het gewenste resultaat te komen. De stadsdelen Oud-West en Oud-Zuid kunnen zich niet met ons voornemen verenigen. Stadsdeel Oud-West heeft zelf recentelijk besloten tot een tijdelijke proef met de zondagsopenstelling van winkels in de Vondelparkbuurt. De stadsdelen Oud-West en Oud-Zuid zijn voorstander van een optie waarin het stadsdeel zelf kan bepalen of het een toeristisch regime instelt. Stadsdeel Oud-Zuid is van mening dat het instellen van het toeristisch regime per gebied een ander effect heeft en vindt daarom dat op stadsdeelniveau bepaald zou moeten worden of en in welke gebieden het toeristisch regime wordt ingesteld. Het stadsdeel Westerpark kan niet instemmen met het instellen van het toeristisch regime

voor de hele stad. Zij acht dit in strijd met de wet, aangezien hooguit het gebied binnen de ring/onder het IJ als toeristisch gebied kan worden beschouwd. Ook verwacht het stadsdeel, dat het toeristisch regime geen extra impuls voor de lokale economie in Westerpark zal opleveren en hooguit een verschuiving van het MKB naar het grootwinkelbedrijf zal betekenen.

De adviezen van de stadsdelen geven ons aanleiding het volgende op te merken. De meerderheid van de stadsdelen heeft geen bezwaar tegen het van toepassing verklaren van het toeristisch regime in de gehele stad op basis van een bevoegdheid van de centrale stad. Wat betreft de juridische opmerkingen van stadsdeel Westerpark verwijzen wij naar hetgeen wij hiervoor ter zake hebben uiteengezet. Wat betreft de suggesties van sommige stadsdelen om per winkelstraat of gebied een afweging te maken, merken wij op dat wij erkennen dat het effect van het toeristisch regime per gebied kan verschillen maar dat het juist de bedoeling is van het instellen van toeristisch regime in de hele stad om voor heel Amsterdam een *level playing field* te creëren. Daarmee wordt een onduidelijke en ongewenste versnippering tegengegaan.

Het regionaal overleg van EZ-portefeuillehouders heeft tijdens een overleg met de directeur Economische Zaken Amsterdam laten weten te betreuren dat Amsterdam zijn voornemen tot invoering van het toeristisch regime zonder vooroverleg met de regiogemeenten kenbaar heeft gemaakt. Zij hebben opdracht gegeven tot een onderzoek naar de effecten van het instellen van het toeristisch regime op de detailhandel van de regio. Het onderzoek stelt dat het effect op de detailhandel in de regio zeer beperkt tot nihil zal zijn. Desondanks laten de regiogemeenten via de Stadsregio weten geen voorstander te zijn van het instellen van het toeristisch regime in geheel Amsterdam.

Naar aanleiding van de reactie van de Stadsregio merken wij het volgende op. De rapportage van de Stadsregio, waarin wordt geconstateerd dat het effect op de detailhandel van de regiogemeenten zeer beperkt tot nihil zal zijn, geeft ons geen aanleiding af te wijken van ons voornemen tot het instellen van het toeristisch regime. Verder merken wij op dat de Winkeltijdenwet niet uitgaat van het benaderen van toerisme in regionaal verband. Het is aan de gemeenten zelf om aan te tonen dat er sprake is van autonome toeristische aantrekkingskracht. De gemeente Amsterdam heeft overigens geen bezwaar tegen instellen van het toeristisch regime in de regio. Dit traject zien wij echter los van ons voorstel om het toeristisch regime in Amsterdam in te stellen.

Het ATCB is vanuit de toeristische en congressector zeer content met de invoering van het toeristisch regime, aangezien het voor internationale bezoekers een meerwaarde geeft voor de stad. De argumenten van de ATCB zijn in deze raadsvoordracht verwerkt. Ook de Kamer van Koophandel en het MKB Amsterdam (via meerdere persberichten) steunen ons voorstel tot invoering van het toeristisch regime. Daardoor wordt de ondernemers in heel Amsterdam een *level playing field* geboden. Ruimere openingstijden bieden ondernemers bovendien een extra mogelijkheid om in te spelen op de wens van de consument. Zij dragen bij aan de *quality of life*, met name voor drukbezette bevolkingsgroepen met meer geld dan vrije tijd. Ook werkt een sterke en aantrekkelijke winkelstructuur die inspeelt op actuele wensen van consumenten op regionaal niveau marktverruimend. De stad is daarom gebaat bij een zo divers en aantrekkelijk mogelijke voorzieningenstructuur. Ten slotte wijst de Kamer van Koophandel erop dat de evaluatie van het de Winkeltijdenwet 1996 (ministerie EZ, 2006) heeft uitgewezen, dat de verruiming van de winkeltijden

heeft geleid tot een substantiële toename van werkgelegenheid. De Kamer erkent dat aanwijzing van geheel Amsterdam als toeristisch gebied binnen het huidige wettelijke kader de pragmatische route is om zondagsopenstelling voor alle ondernemers in Amsterdam mogelijk te maken.

Naast deze adviesaanvragen hebben wij met betrekking tot ons voornemen een inspraakprocedure gevolgd. In dat kader bestond tot 6 november 2009 de mogelijkheid een zienswijze kenbaar te maken. Er is slechts een beperkt aantal reacties binnengekomen. Deze liggen tezamen met de ontvangen adviezen bij de stukken ter inzage. Er zijn vier positieve reactie gekomen op het voornemen van het College, waaronder een reactie van de gezamenlijke C1000 supermarkten in Amsterdam en van de ondernemersvereniging Winkelcentrum Boven t Y. De gezamenlijke reactie van de C1000 supermarkten zijn van mening dat op grond van toeristische motieven ruim voldoende redenen zijn om een toeristisch regime in te voeren in heel Amsterdam. Daarnaast wijzen de C1000 supermarkten op de huidige oneerlijke concurrentieverhoudingen doordat winkels in het ene gebied wel op zondag open mogen en het andere gebied niet en zijn van mening dat deze bevoegdheid een centraalstedelijke bevoegdheid zou moeten zijn om dit tegen te gaan. Verder wordt gewezen op de behoefte die is ontstaan en toeneemt aan ruimere openstelling van winkels, ook in het weekend. Tevens wordt gerefereerd aan de standpunten van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, MKB-Amsterdam en de Kamer van Koophandel betreffende de Winkeltijdenwet. Ten slotte beweren de C1000 supermarkten dat volgens Europese Commissie detailhandel onder de Dienstenrichtlijn valt en dat dit ertoe zal leiden dat buitenlandse winkelketens, anders dan Nederlandse winkeliers, het recht hebben om iedere zondag open te zijn. Twee reacties waren niet positief over ons voornemen. Één bewoner ziet geen versterking van twee winkelstraten in stadsdeel Oost-Watergraafmeer naar aanleiding van het instellen van het toeristisch regime. Een andere bewoner, die boven een supermarkt woont, vreest voor extra overlast op zondag.

Wij erkennen dat het instellen van het toeristisch kan leiden tot een toename van de drukte in de betrokken winkelstraten op zon- en feestdagen. Daar staat tegenover, dat de opening van de winkels naar verwachting niet of nauwelijks van invloed zal zijn op de zondagsrust in de woongebieden. Verder verwachten wij wel degelijk een positief effect op het ondernemersklimaat door het instellen van het toeristisch regime in geheel Amsterdam en het creëren van een *level playing field* voor winkeliers. Verder delen wij de mening van het ministerie van EZ dat een winkelsluitingsregeling die goed gemotiveerd is en geen onderscheid maakt tussen buitenlandse en Nederlandse ondernemingen, in overeenstemming is met het Europese recht.

Op grond van de inspraakreacties zijn geen wijzigingen aangebracht in deze raadsvoordracht.

7. Wijzigingen ten opzichte van Verordening Winkeltijdenwet 1996

De Verordening Winkeltijden 1996 regelde de vrijstellingen en ontheffingen met betrekking tot de Winkeltijdenwet 1996. Het verlenen van vrijstelling voor de openstelling van winkels op zon- en feestdagen in verband met het toerisme was daarin aan de stadsdeelraden opgedragen. Het toeristisch regime voor het centrum (waarvoor in 1996 nog geen stadsdeelraad was ingesteld) is in deze verordening zelf geregeld. In verband met de wens de instelling van het toeristisch regime tot een bevoegdheid van de centrale stad te maken en daarmee samenhangende andere

wijzigingen naast een kritische blik op de andere onderdelen van de verordening, is het noodzakelijk de verordening van 1996 te vervangen door een volledig nieuwe verordening. In deze nieuwe regeling, de Verordening Winkeltijden Amsterdam 2010, wordt het toeristisch regime in de gehele stad van toepassing verklaard. De verordening regelt daarnaast de ontheffingen voor winkels op werkdagen en die voor avondwinkels. Een aantal specifieke bepalingen in verband met het toerisme in de binnenstad kan door de invoering van het toeristisch regime in de hele stad komen te vervallen.

De vaststelling van de verordening is door de plaatsing op de A-lijst een centraal stedelijke bevoegdheid. Daardoor vervallen de bevoegdheden van de stadsdelen om een afzonderlijke Winkeltijdenverordening vast te stellen. De verordeningen zullen zij in moeten trekken (deze verliezen hun werking, omdat de bevoegdheid niet langer bestaat). De toepassing van deze verordening d.w.z. het verlenen van ontheffingen blijft een bevoegdheid van de dagelijks besturen van de stadsdelen. Burgemeester en Wethouders stellen regels vast voor de verdeling van de avondwinkels over de stad. Deze betreffen de toepassing van de norm van 1 avondwinkel per 15.000 inwoners van een stadsdeel alsmede de verdeling van het 'restant' dat na toepassing van deze norm resteert.

De Raadscommissie voor Financiën, Economische Zaken, Luchthaven en Zeehaven heeft op donderdag 4 februari 2010 ingestemd met het voorleggen van dit voorstel aan uw vergadering.

Stukken

- | | |
|----------------------------|---|
| Meegezonden stukken | <ul style="list-style-type: none">- Inspraakreacties- Onderzoek 'Stadsregio Amsterdam Quick-scan onderzoek regionale effecten zondagsopenstelling' (<i>Bureau Stedelijke Planning, 2009</i>)- Onderzoek CPB 'Economische gevolgen beoogde aanpassing Winkeltijdenwet', (2009)- Onderzoek 'Effecten Zondagssluiting Winkels' (<i>O+S, 2009</i>)- Beantwoording Kamervragen Minister Van der Hoeven instellen toeristisch regime in Amsterdam |
| Ter inzage gelegde stukken | <ul style="list-style-type: none">- Parooladvertentie inspraakprocedure |